

Pojem ľudského plodu a úprava jeho ochrany, je otázkou, ktorá sa do určitej miery týka každého človeka a to z toho dôvodu, že ide o problematiku vzniku ľudského života. Ťažko si predstaviť tému ktorá by dokázala viac polarizovať spoločnosť, než práve otázka ľudského života. To sa týka jak jeho konca a možnosti jeho ukončenia, tak aj vymedzenia jeho počiatku. Rozdielny prístup možno vidieť aj v rôzniacej sa úprave jednotlivých štátov. Táto názorová odlišnosť však ešte neodôvodňuje rezignáciu na akúkoľvek úpravu týkajúcu sa ochrany života. A tak sme svedkami zaujímavej situácie, keď štát svojou úpravou vytvára podmienky pre realizáciu a ochranu hodnoty, ktorú si rôzne skupiny vysvetľujú rôznym spôsobom a ohľadom ktorej dodnes nepanuje jednotný názor.

Vo svojej práci sa zameriam na problematiku právneho postavenia ľudského plodu. Za účelom dosiahnutia tohto cieľa však bude nutné v úvodných častiach práce poskytnúť aspoň stručný výklad základných pojmov, s ktorými sa v práci operuje a zároveň vymedziť kľúčové otázky v súvislosti s ochranou ľudského plodu. Pôjde o otázku, aké práva sú vôbec plodu priznané a na akom základe, či poskytovaná ochrana je dostatočná, vzhľadom na hodnotu chráneného záujmu a akú úlohu v tomto ochrannom zákonnom rámci zohráva oblasť trestného práva. Ďalej považujem za určujúce stanovenie počiatku a konca tejto ochrany, možných zásahov do integrity plodu, teda úpravu interrupcií a v neposlednej miere a v súvislosti s názvom danej témy aj vymedzenie podmienok trestného postihu týchto zásahov, či prípadné výnimky z tohto postihu.

Nakoľko v priebehu doby, došlo k zmenám a vývoju v danej oblasti, pozornosť bude venovaná aj historickému pozadiu problematiky ochrany plodu a v rámci komparácie s inými právnymi úpravami aj súčasnej úprave v zahraničí s dôrazom na rozhodovaciu činnosť medzinárodných orgánov a medzinárodných zmlúv, ktorými je Česká republika viazaná. Vzhľadom na obsahovú totožnosť právnej úpravy tejto témy, som venovala v rámci časti venovanej komparácii osobitú pozornosť situácii v Slovenskej republike.

Na záver tejto úvodnej časti si dovoľm ešte pár obecnějších poznámok. Ochrana plodu nie je obmedzená len na ochranu pred interrupciami. Znamená aj ochranu zdravého vývoja plodu, úpravu podmienok nakladania s plodom, možnosti výskumu, ktoré sa s rozvojom medicíny stále rozširujú a prinášajú so sebou aj potrebu ich právneho podchytenia, a v neposlednej miere aj riešenie konfliktu práv tehotnej ženy v pomere k právam plodu. Právo a právna úprava sú zrkadlom vývoja spoločnosti. Právna úprava odzrkadľuje spoločenské potreby, potrebu zakotviť a upraviť ťažiskové otázky spoločnosti v tom-ktorom štádiu jej vývoja. Preto so vznikom nových otázok a novej problematiky vzniká aj potreba jej vhodnej úpravy. A to takou formou, ktorá bude vyhovovať danej oblasti, bude primeraná jej dôležitosti a dokáže pružne reagovať na nutnosť zmeny.

Oblasť trestného práva spĺňa dané požiadavky z hľadiska prípadných zásahov proti hodnotám ako sú život a zdravie a ochrana základných hodnôt, v súlade s účelom trestného zákona ako je vyjadrený v § 1 a v súlade s možnosťami trestnej represie. Je však nad tieto možnosti, aby sa prostriedkami trestného práva upravovali aj niektoré iné otázky vyvstávajúce v súvislosti s problematikou ochrany plodu.¹ Domnievam sa, že v otázkach týkajúcich sa ľudského organizmu nemožno neprihliadnuť, a to v rozhodujúcej miere poznatkom súčasnej medicíny. Nie je mysliteľné, aby sme práve v oblasti trestného práva, ktoré sa tak úzko dotýka zásahu do tých najcitlivejších sfér ľudského bytia a práv človeka, operovali so základnými pojmami bez toho aby sme rešpektovali ich odborný význam. Nerešpektovanie tohto významu by mohlo viesť k neprípustnému rozšíreniu zodpovednosti.